

ইমোশ্বেল হেণ্ট অমসুং নুংঙাই-য়াইফাবা পুন্সি মহিং অম্না

— ডা. সোৱাম মনিকান্ত —

সিনিয়ৰ কন্সলটেন্ট সাইকিয়াট্ৰিষ্ট

dr.smanikanta@gmail.com

মী ওঁইবা এঁথোয় অসি নুংঙাই-য়াইফনা, ৰাখল লৈতানা, ঈংনা-তগ্না অমদি নুশিননা লৈমিন্নগে হায়ৰবদি অকোয়বগী ফীঅত (ইনভাইৰনমেন্টল কন্সিাশন) ফনা লৈবা মথৌ তাই। অফবা খুন্মাই অমগীদমক মীয়ামগী য়াইফনবা খনবা মীওঁইশিংনা নম্না লৈৱবা মতমদা চাওখৎপা খুন্মাই অমা পূৱকপা গুমনগি। অদুবু হৌজিক এঁথোয়গী খুন্মাই অসিদা মশাগী ওঁইজবা থিবা, মশাগী অমসুং মাগী ইমুং মনুং খন্তুগী খনবা, মশাগী ওঁইজবা খৱগীদমক মীচাম মীয়ামদা অৱাবা পীবা এঁথোয়না থেংনরি। হৌজিক লমদম অসিদা চ্চাংনবা, লৈতাক্ষম খন্তুৱা, মীচং-মীখাই নাইবা যৌওং কয়ানা পীক থল্লে। ইন্দিয়া লৈগল্প য়েলহৌমী এঁথোয়দা চখরিবা যৌওং অসিদা খুদম চাংদম হায়বদু ওঁইৱবনি। মপানগী এন্ট্ৰনৈল এন্শ্চেশন হায়বদি চিঅ-কুকি ইন্সিঅন্শ্চেষ্টিং, মথোয়না লমদম অসিদা আইন কায়না চৰ্তশিল্পৰূপা তৌৱিবা মওং, চখরিবা দিফ্শেৱেষ্টেশনগী থবক, পোপি কলটিভেশন অমসুং মসিনা ওঁইহল্লক্ৰিবা ইনভাইৰনমেন্টল দিগ্ৰেডেশন, ইকোলজিকেল ইফ্লেল্চ, দ্ৰগ শুংবা, দ্ৰগ লগ্নোৱনবা, দ্ৰগ মাফিয়া অমসুং মসিগা চংমিৱাৰিবা খুংলায় পায়বা গেঙ খুংপু, হোংল্ক্ৰিবা-ওঁইৱক্ৰিবা পোলিটিকেলগী তংদু লৈতাদবা পুন্মক অসিনা গুসি লমদম অসিদা থোন্ধ্ৰিবা ঈয়াং পুন্মক্কী হৌৱক্ষমনি। অসিদস্ নন্তুনা ইন্দিয়া লৈগভ্ৰকী এট্ৰিচদ, য়েলহৌমীশিংদা য়েংলিবা মীংথেং, লৈগভ্ৰ পায়ৰিবা ফম্মাইবিশিংগী অথুবা ৰাখল, মশাগী ওঁইজবতা তানবা পোলিটিসিয়নগুং অমসুং অফ-ফত খন্তুবা গুন্মদৰা ব্যুৱোৰ্কেট ওফিসৱশিং পুন্মক অসিদা লমদম অসিদা মশাগি ওঁইসিদা মীচাম মীয়াম্মা ৰাহং কয়া হলি মণিপুৰবী গভৰ্ণৱদনী হৌৱগা চিফ সেক্ৰেটাৰি, দি জি পি, সিকুৱাৰিট এদভাইজৰ সেক্ৰেটাৰি টগভৰ্ণৰ অসিনা্চিবা মথোৱগী মথৌ অসিবু হায় কম্বাদ/সেব্বেল গভৰ্ণমেন্টকী য়াকা য়েংলগা থবক তৌবসিৱা? ফজৱৰা য়াম্মা লেমজনীংঙাই ওঁইবা মীয়ামগী মথেং পানববা লৈৱিবা ব্যুৱোৰ্কেট ওফিসৱশিং অসিনা মথোয়গী মথৌ তৌবগী মহংতা ইন্দিয়া লৈগভ্ৰকী হং লাইগুম লৈৱি। মণিপুৰ ইন্দিয়া লৈগভ্ৰকী মখাদা লৈৱিবা ইন্দিয়ন যুনিয়নগী শৰক হায়বদি ষ্টেট অমা ওঁইৱিবা লমদম অসিদা মণিপুৰ থাবা (ইবা) য়াৱেই হায়বসিগী ৰাহহ্বেক কৰিনে। মসিবু তাবা য়াবা ৰাৱা? অদু ওঁইৱবদি ৰাহং অমদি হংনীংলি। ইন্দিয়গী প্ৰাইম মিনিষ্টৱ নৱেন্দ্ৰ মোদোদৰদাস মোদি নংত্ৰগা যুনিয়ন হোম মিনিষ্টৱ অমিট শাহ মথোয়গী শাটগেগী (CLAN) মীওঁইশিংদা মোদি নংত্ৰগা শাহ থাবা য়াৱেই হায়ৰবদি নোন্ধিংবা ফাওৱোইদ্রা? মসিবু ওঁইথোকপা য়াৱা? ইন্দিয়া লৈগভ্ৰকু ৱিপ্ৰজেন্ট তৌৱিবা মীওঁইশিং অসিনা হৌজিক মণিপুৱদা তৌৱিবা লৈগভ্ৰ অসিদি অগ্ৰা ময়ানা তৌৱদবা যৌওংনি। ইন্দিয়গী অঁতে ষ্টেটশিংগী চিফ মিনিষ্টৱশিংগী মমাগুদা মণিপুৱদা চখৰিবা সেব্বেল ৱল্গদী লৈগভ্ৰ অসিদি য়াম্মা ইকায়নীংঙাইনি।

মৈৱা পায়বী ইমাইশিংদা সিকুৱাৰিট এদভাইজৰ উলৱৰবা মত্ৰুদা ফোণ্ডদোকথিবা ৰাফম অমদি চিংগী লমদা মণিপুৰ থাবা গাভী (বস) চলবদি হিংসা থোৱনি, গাভী থুংগাইৱক্ৰনি হায়বাসিনা অচুৱা ওঁইবা তাৱবদি সিকুৱাৰিট এদভাইজৰ অসি মথৌ মশক খন্তুৱা ঝাইগী মতিক চাদবা ওফিসৱনি হয়াৱেইহবগী

মতম মতমগী গুৰুময়ুম জ্ঞানেশ্বৰ শৰ্ম

মীতৌগা কুক্কা ফুৰুপ অনীগী লৌহিনাইৱৰা লান চ্চী অনী হেনত্ৰে, লৌইশিনবা য়াবগী মমি তমদি। মীশি-মীনা কয়া য়াওত্ৰে, কয়া অমনা থিবা ফথিৱে। য়ুম কয়া তাল্কেই ওনত্ৰে, ফুৰুকগী মমি ফাওবা শামত্ৰে, গ্লেণ্ডাডি ওল্শ্বেকপসু য়াওত্ৰে, পব্ৰিক প্ৰোপাটি ওঁইবিবসু য়াওত্ৰে। ময়ুম লৈজদৰবা মীওঁই কয়ানা ৱিলিফ তমত্ৰুদা মণ্শিলি স্লেত্তা, অফবা ৰাখলি স্লেত্তা অফা য়াওদনা হিংলি, ক্ৰেদৌঙে শাম মগীনা ময়ুদাদ অদু লৈতানা লৈবা ফগনি, কমানসু হায়বা ভমদি। মশা শবত্ৰজৰোই, মীপুম খুদিমক্ৰে খন্তৱাৱা ৰাফম্মি। নোংমৈ মখোল তাখিববসু ফুৰুপ অনীগী মুক্ৰবদি ভসিসু লৌহিদি। চভ্ৰদি, হায়ৱেদা মীটেশিংস্ৰী মুভমেন্ট তৌবা ভমদি। গুসিগী ওঁইৱিবা ফীঅত অসিদা হংনীংলক্ইমীঅ অমা ওঁইনা “লৈগভ্ৰকান্না পায়ৰি, লৈগভ্ৰ হায়বা পোংফক অদু লমদম অসিদা লৈৱিবৱা, লৈগভ্ৰকী মমি তাৱিবৱা?” লমদম অসিগী মীচাম মীয়াম্মা মতম কয়গী মমাগুগী হংনৱক্ৰিবা অচুৱা পাউখুম ফত্ৰিবা ৰাহংনি। মীয়াম্মা খন্তুৱা মীহংশিংনা শেমজবা লৈগভ্ৰ মপুং ফবা মেজোৱাৰিট লৈনা লৈনা নম্ফুদা মুখংলগা প্ৰসিদ্দেষ্ট ৱল্চ থমথিবা নংত্ৰা? পি আৱ লৈগভ্ৰিক, পি আৱ মোদি অমসুং অমিট শাহ অনীগী এজেন্ট এ কে ভল্লানা লুছিবা নন মণিপুৰী মীওঁই অহুম মৱিগী লৈগভ্ৰিক হায়বদি মীপুম খুদিমক্ৰে খঙাই থা অহুম হেল্লেক্ৰে, মৱি হায়জিক্ৰে মণিপুৰগী লো এদ ওৱক্ৰী ফীঅত ফগংহনবা গুন্মৱা? কৰি অহোবা লৈৱে? হায়ৱেদা স্ৰী মুভমেন্ট তৌহনগনি হাযখিবদু গুন্মৱা? মশীং য়াম্ৰবা সেব্বেল ফেশশিংগী মমাগুদা নংত্ৰা গাভী মে থাখিবদু, কৰি তৌবা ভমথি? হোম মিনিষ্টৱগী হুৱম চেনহনবা অন্মৱৰণ? মখা তাবা কৰি তৌত্ৰে? সিফইনা য়োৱ্গা চহলিবা পি আৱ লৈগভ্ৰকী মৰেক এ কে ভল্লা কিলোমিটাৰ তৱেংথক শাংবা এয়ৱপোটটীগী ৰাজ ভনন ফাওবা কফ্য়ল লম্বিদা চপা গুদমদুনা হেলিকপ্টৰ অেংল্গা চহথিবা কৰিগীনা? কৰি মৱাল লৈৱবগে?

শিৰুই লিলি ফেণ্টিবেলগী পাউ লৌবা চপা পাৰ্জীশিংদা তেংবা বসতীগী মণিপুৰ হায়বা ৰাইহে কনানা মুখংহল্লি, কনাগী হুক্ৰুমা? কৰিগী খঙলৌহ? চিফ মিনিষ্টৱ ওঁইৱল্প বিৱেননা গভৰ্ণৰ উৱৰ্গগা পাৰ্জীশিংদা “গভৰ্ণসু নুংঙাইহৌ” হায়না পাউম্মা মীপুম খুদিমক্ৰে অসি। চিফ সেক্ৰেটাৰিনসু ইলক্ৰেডন পাখিবা লৈতে হায়না কয়ৱক হায়জৱকত্ৰে। মসিনা তকপদি যৌদোক অদু থোকত্ৰে, মদু অৱানবা তৌৱেইলবা, তৌফম থোক্তুবা থৌলোক অমনি হায়বনি। অৱানবা তৌবা মীওঁইশিং কৰিগী দন্দি পীদে? কৰিগী মশক খঙলৌহ, ক্ৰেইম অমা তৌৱল্লগা জঙ্গদাদা চেনশিপদুনা লোংখিবদি নতে হায়বা। মহাৰ ৱেজিমেণ্টকী পৰ্শনলেশিংদা তৌখিবদি হায়বদি খঙলবা নংত্ৰা? সিকুৱাৰিট এদভাইজৰ হায়বা অমসু লৈখিবা নংত্ৰা, মথোয়দা হবদবা কনাগী ওৱসেদে হায়বদু ফম ফম (সেংখোৱক্ৰবনি। হৌজিক্ৰ হল্লো-হল্লোগী মতমনি তৌথো হায়ববদি মিনট মজ চঙদাদা নতে, খুদজ খঙবা য়াবনি। খঙনবা হোংনখিবৱা? বসকী ৱিন্দিশ্লন্ডী মণিপুৰ হায়বা

কনাসু শিখিদবা নুমিং : অদাম ব্ৰুমবৰ্গ অমসুং ওলিভৱ চানৱৱিননা কুমজা ২০০৮গী দিসেহ্বৰ ৪দা বাৰ্বিকান আৰ্ট গেল্লৱিদা লান্শ্বোকথিবা প্ৰোজেক্টকী ৰাৱোল

(গুৱাগী মখা...)

কনাসু শিখিদবা নুমিং হায়বা অসিনা তেজদ তেজদনবা মওং অমদা থবক পাঙথোকখি। প্ৰোজেক্ট অসিদা ইংথোৱনা মহৌশাগী ওঁইবা ফোটৌ নম্ৰা খুংশু-খুংলায় অমত্ৰা য়াওদনা ৱেৰ্কেৰ্দ্ তৌনবগীদমত্ৰা মৈ হৌনা খুং থোৱলিৱা লান অমগী ফ্ৰন্টলাইন তম্মা চঙলিৱা পাদম থমথি। ইকুই কুইন্দা থেংনখিবা এন্সপৱিয়েল খৱনা মৱম ওঁইন্দুনা এঁথোয়না থোঙাংথং অসি লৌখংথিবনি।

ইহান হাবাবা এন্সপৱিয়েল অদু এঁথোৱনা গুসিদগী ছী অমগী মমাগুদা ইৱাক অমসুং আফ্গানিস্টান্দগী মখেও মখুং কত্ৰুনা নৌনা থুংলায় অশোকপা লম্বীশিংলী লায়ংফম অমদি অহাপ্পা থোঙ-খুং শীজিৱা তল্ৰীফ অমা ওঁইৱিবা মিলিটাৰি থ্ৰেপ্টিশিংলী হেলে কেট হায়বসিদা চপগী খুদোংলবা অমা ফবা মতমদা থেংনখি। ফীঅত শোয়ৱবা নহা কয়গা এঁথোয়গা ৱাৰী শানখি, খৱদি মথেং কৱকপদা গুঁইৱিবা ছী নৌৱিবা মীওঁই গুভনি। মথোয়গী অশোক-অপনশিং অদু অহাপ্পা ফেটেচো হায়না খঙনবা আৱমৰ্দ্ ভেহিকলশিং অসিদা তেওঁদুৱে ৱল্চিম পেত্ৰোল চলিলৈডো লম্বী নাক্সদ ফুদুদুনা থল্গা বোম পোকখাৱকৱদগী পাইথৈথাক্কৰা মচেচনা মশাদা পান্দুৱা শোকপা গুভনি। হায়ৱিৱা ভেহিকলশিং অসি নোৱঁৱন আয়ৱলেদদা থোকথিবা ঈহী অদুদীহল্লো হোৱেটোনি। মথোয়গী অসিপত্ৰা আৱম অসিনা লম্বী নাক্সদা লালহৌবশিংদা পোকখায়হল্লকপা বোমশিং অদুৱ গুৰুথোকপা গুমযিদি।

মত্ৰুদা এঁথোয়না আফ্গানিস্টানদা চপা মতমদা হায়ৱিৱা ভেহিকলশিং অসি তেওঁদুনা প্ৰেভোল্লিং চপা য়াওখি। মিংৰুপ অমদা হেত্ৰা আইঈ দি অমদা থেংজিক্ৰুবা য়াই হায়বা মিহল শুন্দ্ৰবা ৰাখল অমগা লোয়ননা, মপাদা য়েংথোৱৰা সে:মি: ১০ লাওবা মখুল অনীখক হুংপা ভেহিকল অমগী মনীংদা তেওঁদুনা দিষ্টা ৪৫ যৌনা শৰা মৈশা মৱদা চপা পাত্ৰশিং হায়নীংঙাই লৈতনা অৱাবা থোঙহংনি।

হেক ভেদা অকিবা পোকপা মওং অমদা, লাম্বীশিং অদুদী মথোঙ-মথুং পুন্মক অদু শ্ৰোক্ৰসু ঈ কা হেমা থোক্ৰহন্দবা হায়দুনা ফিনা য়েংশিল্লি। অসিপ্তৱা লেঙ-ওংপা গুন্মদবা নংত্ৰগা মগুম শান্দবগী ৰাখল অসিনা, ত্ৰেধ ৰাৱফাৱনা মতৌ কৱম্মা লানফমদা লাহ্বেনৱিবা লাম্বীশিংগী মপুত্ৰিক হুহুহনবগে হায়বদু নীংশিংহনবগা লোয়ননা নুংনাবা পোকপগী চাং হেনগংহল্লি।

এঁথোৱনা, মীওঁইবগী অৱা-অনা হায়বসি পুথোক্তুনা অৱনগা ৰাংনবগী অৱাবা অমগা মতম পুন্মকত্ৰা মায়েৱল্লি। মায় পাভ্ৰৰা ফোটোগ্ৰাফি অমগী পাদম ওঁইৱিবা নুশি-চন্মৱা, ৰাবিবা, মিংশিং নংত্ৰগা যৌজ হায়ৱিৰশিং অসিগী ৰাখল পোক্ৰহল্লবগীদমজ শাগংপা ফোটেশিং পুথোক্তুৱা হোংনবদা মায় পাৰুপা ভমথিদে। মিনুহশিগী মীংথেং হায়ৱসিমকৱাৰী-লাইৱিক খন্তুৱা য়াওবা অৱাবা থাক্কী ফীঅত ওঁইনত লৈবি, মমল কৱিসু লৈবি। পুন্মক অসি পাভ্ৰবা অমসুং য়াম্মকম মমল য়াওবদা যৌওং অমনি। অদুবু এঁথোয়না প্ৰোফেলেৰ ওৰজক্ৰীগী শ্ৰৱেন অফিগা লোয়ননা অশেংবা প্ৰোফ্ৰম কয়া মায়েৱল্গা তাৱবসু, মীওঁইবগী অৱা-অনগী শাকি অমা ফৈফম থোক্ই হাবাৰা ৰাফম অসিদা থাজবা ওঁইহল্লি।

প্ৰোজেক্ট অসি পায়খংনবা যৌনিশনি পাখিবা অনীশুৱা যৌদোক অমনা-চহলিবা ছী অসিগী মাৰ্চ থাদা পাঙথোকপা ৱৰ্ল্ড প্ৰেস ফোটৌগী এৱাৰ্দ পীৱদা জজ ওঁইবিবগী এন্সপৱিয়েল অসিনি। এৱাৰ্দ অসি প্ৰোফেলেৰ ফোটোজেনেলিজমগী শীংথানীংঙাই ওঁইৱবা ৰাফম অমা ওঁইৱক্ৰো মনা ফল্‌বা ফোটেশিংগী এগিফিফনি অদু তেজদ তেজদনা লেবাক্কী মীওঁই মিল্লিয়ন ২ হেনবনা য়েংমথি অমসুং মৰী লৈনবা লাইৱিক্কী কোপি ৪৫,০০০ লোক ভেজ্গা ফোণ্ডদকনি। প্ৰোফেলেৰ ফোটোজেনেলিষ্টিংদা পুথোকপা মালেমগী যৌদোকশিংদা এৱাৰ্দ অসিনা অটৌবা মগুণ অমা হাপ্পি।

মৱম লৈৱা? অসিপ্তৱা সিচুএশন অসিদা এঁথোয় মীচম মীয়ামদা ফাওৱিবা কমপ্লেক্স ওঁইবা ৱিএন্সন ময়াম অসিনা লমদম অসিগী মীপুম খুদিমক্কী ইমোশ্বেল হেণ্ট ফনা লৈৱমগনি হায়বা থাজদে।

মীওঁই অমা ইমোশ্বেল হেণ্ট ওঁইম মতমদা নোংমগী পুন্সি মহিংদা থেংনৱিবা শীংনবা, খুদোচাদবা কয়া মায় পাল্লা মায়েৱল্গা ভমহল্লি। ইমোশ্বেল দিষ্টৰ্বেক লৈবা মতমদা ফাওৱিবা ফিলিং অদুগুন্মৱা মীওঁই অটৈদসু ফাওৱমগদা ফিলিং অদু খঙবা ভমহল্লি। ইমোশ্বেল এৱেৰ্ণেস মপুং ফনা লৈবা গুশী। পোজিটিভ অমসুং নেগেটিভ ইমোশ্যল খুদম ওঁইনা হৱাওবা, নুংঙাইবা নংত্ৰগা শাওনীংবা, কপ্পিংবা, অকিবা লৈবা মতমদা মদু মায় পাল্লা মায়েৱল্গা ভমহল্লি হায়বদি ইমোশ্যন ৱেণ্ডালেট তৌবা গুশী।

ষ্ট্ৰেশ, নীংগুদবদা, পেদন্‌বা, খুদোচাদবা কয়াদা মপুং ফানা থেংনবা গুশী। এঁথোয় ইশাদা ফাওৱক্ৰিবা ফিলিং, খল্লিবা ৰাখল অমসুং বিহেবিয়ৱ খঙবগা লোয়ননা মদু কন্ট্ৰোল তৌবা ভমহল্লি। মী অঁতগা অফবা মৰী থল্গা গুশী। অদুবু হৌজিক লমদম অসিদা ওঁইৱিবা ফীঅত, থোন্ধ্ৰিবা থৌদোক-ৰাথোক, তম্মা গুদমদা কৰি ওঁইগনি হায়বদা ৰাৱবা মতম অসিদা এঁথোয় খুদিমক লৈতাত্ৰে। ৰাখল লৈতাদবা, হক্চাং নুংঙাইতবা, ফাওৱক্ৰিবা ইমোশ্বেল ফিলিং কয়া অদু ফজনা কন্ট্ৰোল তৌবা গুদমদা মতমদা এঁথোয়না গুৰুখোৱকপা, তৌখোৱকপা থবক্ৰা অকেইবগী ফীঅদা, ইমোশ্যদাদা অমদি মী অমগা অমগগী মৱজ লৈনবা মৰীদা অকায়বা য়াওৱগি। অফবা পুন্সি মহিং হায়বদু ওঁইবা গুদমে। মৱম অসিনা এঁথোয় ইমোশ্যন ৱেণ্ডালেট তৌবা গুশ্চা তাই।

ইমোশ্যনল ৱেণ্ডালেট তৌবা হায়বদি এঁথোয়দা ফাওৱিবা কমপ্লেক্স ৱিএন্সন ময়াম অদু সোসিএল্লি টোলৱেবল অমসুং ফ্লেক্সিবল ওঁইবা মওংদা হেদেল তৌবা গুশ্চা অদুবুনি। অসুন্মৱা তৌবসিনা সিচুএশন আদা এঁথোয়গী ৰাডাঙ, তৌখোৱকপা থবক্তা অকায়বা ওঁইদেদে। মসি সিচুএশন অমা নংত্ৰগা অনীখক্কী ৰাফম নভে। গুসিদি এঁথোয়গী অকোয়বগী ফীঅত অদুকী মতিক ফংত্ৰে। মীকুপা খুদি ইমোশ্বেল দিষ্টৰ্বেকনা পীক থল্গবা সিচুএশন গুভনি। মৱম অসিনা এঁথোয় ইহানৱা ইমোশ্বেল সেফ্‌ফ ৱেণ্ডালেশন তৌবা ভমগদবনি। এঁথোয় খুদিমক্ৰে মওং অমা নংত্ৰগা অমদা মশা মশানা ইমোশ্যন ৱেণ্ডালেট তৌনবা হোংনদবদি নভে। অদুবু তৌৱিবা যৌওং অদু অচুৱা ওঁইবদি য়াই। কৱিপ্তৱা মীওঁই অমদা সিচুএশন অদু থাদোক্তুনা চহনবা হোংনৱকপা য়াই অমসুং মদুদা ফাওৱক্ৰবা ইমোশ্বেল ৱিএন্সন ময়াম অদু লৈতেনা হোংনৱকদি। মীওঁই খৱনা সিচুএশন অদু মোদিকফই তৌবা গুন্মবা ফগি-জুগাই তৌদুনা ষ্ট্ৰেশফুল সিচুএশন অদু নাইথোবা হোংইনা। অত্ৰোপ্পা পাশ্চু ওঁইনা সিচুএশন অদুদগী ইমোশ্যন দিষ্টৰ্বেট তৌনবা হোংনবসু য়াওই। এঁথোয়না য়াম্মা তেয়না থেংনবা যৌওং অমদি লৈৱিবা সিচুএশন, থেংনৱিবা খুদোংচাদবা অদুদগী নাথৈনবা অত্ৰোপ্পা পোজিটিভ ওঁইবা ৰাখল অমা শাগংত্ৰনা নেগেটিভ ওঁইবা ইমোশ্যনল ইম্প্পষ্ট অদু হুহুদবা হোংনবসু য়াওই। মসি অচুৱা যৌওংনি। অসুন্মৱা তৌবসিনা খাঙবা কনবা অমসুং থৌনা অমগা লোয়ননা ষ্ট্ৰেশফুল ইনভাইৰনমেন্ট কয়া মখা তানা থেংনবা ভমহলি। মীওঁই খৱনা নুংঙাইতবা ফিলিং অদু লোংশিংলি অমসুং অমা শাষ্টনীংবা ফাওৱবসু নোকফং তৌবা। মহৈৱোয় অমনা ওজ নান৷ তাকপদু তানীংদ্রসু থাবা শাজিৰবা। মসিমদি অচুৱা যৌওং নভে।

এঁথোয়না খঙজনিবা য়াবা ৰাফম অমদি ইমোশ্যন ফজনা ৱেণ্ডালেট তৌবা গুদমদা মতমদা অকোয়বা অমদি লৌমিৱিৱা মীওঁইশিদা অকায়বা পীৱদা নন্তুনা মীওঁই অদুগী পুন্সি মহিংদা থেংনৱিবা খুদোংচাদবা নংত্ৰগা শীংনবা ময়াম অদু মপুং ফনা মায়েৱল্গা গুদমবগা লোয়ননা মখল অমা কয়গী পামদবা ফাজং

উচি ৰাৱেপ তাগদৌৱিবৱা?

ৰাইহে লৌথোক্ই হাযথিবা সিফইশিং অদুদা কনাগী হুক্ৰমননে হায়বদো হংত্ৰৱা? অথিৱে, লৌতুনবা, লোংশিংগে খনবা মানবা ৰাখল অমা লোয়নবগুম তৌৱি।

হায়ৱেদা স্ৰী মুভমেন্ট য়াৱক্তা ছী অনী হেল্লেক্ৰে, গুসিনা মীটৈ ফুৰুকগী মীখাত্ৰ নন্তুনা মণিপুৰ হায়বা ৰাইহে অসিফাওবা তম্পাক লমদগী হেদোকপা য়াৱক্তে, অথিবা পীৱে। মণিপুৰ পীকশিমত্ৰে, কান্না কৰ্বিগনি? মণিপুৰ কনবা কনাগী মথৌনা? গুসিসু এঁথোয়গী মীহংশিং লৈৱি, মথোয়গী মথৌ ওঁইফম থোক্ৰবা? হোয় কুশী মীয়ামগী লৈগভ্ৰক লৈৱে, পি আৱনি অদু ওঁইৱবসু মথোয়গি এম এল এ ওঁইৱিবা নংত্ৰা? এসেমব্লি মুখথি, অতৈমক কোনশিল্পদবসু মীটৈ এম এল এ ৩৯ (জিৱিৱামগীদু য়াওদনা) লৈৱবা নংত্ৰা? মথোয়গী মথৌ নভৱা, মথোয়না তৈফম থোক্তুৱা হায়ৱনিদা। মসিবু অবুত তক্ৰৱল্লগদাৱা? মথোয় লৈনা লৈনা মৈৱা পায়বী, ষী এস ও অমদি মীয়াম্মা ৰুদা তৌদুনা মথোগী ৱেল্লি চহত্ৰনা সজকতা থোক্তুনা সিকুৱাৰিট পৰ্শনলেশিংগা মুক্ৰফম থোক্ৰা হায়বনিদা? মথোয় এঁথোয়গী মীহং ওঁইৱিবা নংত্ৰা? মী শিবা খঙদে, লম্বী ফাওদবসু খঙদে, মণিপুৰ মুখংহনখিবদুসু এঁথোয় খঙদে, এঁথোয়গীদি লৈগভ্ৰ শেল্লা, মন্ত্ৰি ওঁইহৌবদুখনি হায়বা মানবা যৌওং অমা চখৱক্ৰিবা অসিবু অচুৱা যৌওংলা হংনীংলকপনিদা। লমদম অসিদা মখল কয়গী প্ৰোফ্ৰম কয়া অমা থোকত্ৰে, হৌজিকসু মীয়াম প্ৰোফ্ৰো য়োল্লা হিংলি, মসিবু খুদেগী থিন্দুনা তাক্পগী মথৌ তাৱিৱা? অসিপ্তৱা প্ৰোফ্ৰেমশিং অসিগী ৰাৱেইশিনি পুত্ৰক্ৰা মথোবা বেক ক্ৰুশিমাবগী পাউ তাখিদি, অদুবু লৈগভ্ৰ শেম্‌বগীদমভদি অৱোনবা, অফেংবা মীফম কয়া ফন্দি, ৰাৱেপ কয়া লৌৱি। নহানসু ত্ৰুৱেল তেওঁৰ্কনি কায়ুনা ঈশিং ঈচাওনা য়ুম কয়া অমাও অত্ৰ থোক্তুনা মীওঁই কয়া লৈফম লৈতুদনা হা-কাৱ লাউৱিৰিঙো লৈগভ্ৰ শেম্‌ৱা মীফম পাঙথোকখিবগী পাউফংই। মীয়ামগী অৱাবা উচা গুদমদা মথোয়না লৈগভ্ৰ শেমনীংলবসি কৰিগীনা হংনীংলকপনিদা।

মণিপুৰগী মীয়াম মৰু ওঁইনা তম্পাক্কী মীটেশিং অয়ান্দ্ৰা পি আৱগী লৈগভ্ৰক পামদে, মীয়ামগী

মীহংনা শেল্লা লৈগভ্ৰক পাশী। মীহংশিংসু লৈগভ্ৰক শেল্লাইই, শেল্লাৱ কেইচেনে জেৱি। মীয়ামগী অপাহুগা লৈগভ্ৰক শেল্লিংলিবা মীহংশিগী অপাহুগা মায়ৱমদা? এম এল এ মৰু ওঁইনা মন্ত্ৰি ওঁইৱকপা য়াবা (কৱিপ্তৱা লৈগভ্ৰক শেম্‌ল্ৰবদি) মীহংশিংগা নৱন্দবা মীঅ মীয়ামগী অপাহুদি ময়োক শেংই, ফুৰুপ অনীগী লান লৌশিনবনি, হায়ৱেদা স্ৰী মুভমেন্ট তৌহনবনি, লাঞ্জেৱিৰশিং মশা মশাগী ময়ুদাদ হজিনহনবনি,

ইমম শল্লা ঈং-তগ্না লমদম অমা ওঁইনা তংদু লৈতনা হিংমিৱা য়াবা সিচুএশন অমা ওঁইবদুনি। লৈগভ্ৰক পায়নীংলিবা মীহংশিংগী অপাহুদি মীয়ামগী অপাহুদুগা মায়ৱমদা? হায়ৱকপদুদি মীয়াম্মা পাল্লিবা অসিদগী হেমা ফজবা কয়া অমা হায়ৱক্ৰনি অদুবু মদু অচুৱা ওঁইদাৱা? থাজদে, মীয়ামগী অনীৱা অপাহুা থুংহনবা গুদগদবা মাদে, তৌশ তৌৱক্ৰেই। মমাগুথক্কী থৌদোক ৰাথোক অমদি হৌৱাবা মতগী মথোয়গী মওং মত্ৰেনা ময়োক শেংনা তক্ই। মথোয় নংত্ৰা লৈগভ্ৰ পায়ৱক্ৰদুসু মথোয়গী মৱজুগী নংত্ৰা মন্ত্ৰি ওঁইৱশিংখুদু। ছী অনী কৰি তৌচা ভমথি, মথোয়গী মথৌ পাঙথোকপা গুদমদবগী অমা ওঁইবদু পি আৱ লাকখিবদু? হোয়, ফৱে লুছিবগা য়ানদে, পান্দ্ৰে, মহাক ফংত্ৰে হায়সু লৌৱসি, ফম থাদোকত্ৰদনা

চপা য়াবগী ওঁইথোকপা চাউনা লৈ। ইমোশ্যন ৱেণ্ডালেট তৌবা গুদমদা মীওঁইশিংদা ইম্পলসিভিটি হায়বদি খন্তুৱা তৌদনা নীংলকপদা অপাহুৱা অদু হেত্ৰা তৌগল্লি। মৱম অসিনা emotion dysregulation তৌবা মীওঁইশিং impulsivity গী চাং ৰাইহে। impulsivity ৰাংবা মীওঁইশিং অসি addictive behaviour লোয়নগল্লি। ময়াই কবা পোংশক শীজিৱনা নন্তুনা Internet addiction গী যৌওং কয়াসু উচা ফংগনি। অঙাং কয়া স্মাৰ্টফোন য়েংনবা মশিন ওঁইৱক্কি অমসুং ফোন শীজিৱহন্দবা মতমদা পামদবা ইমোশ্যনল ৱিএন্সন কয়া উচা ফংলি। মৱম অসিনা অঙাং ওঁইৱিঙৈদগী হৌনা এঁথোয়না ইমোশ্বেল সেফ্‌ফ ৱেণ্ডালেশন গুন্মৱা তাক্পী-তল্ৰীবা চঙই অমসুং ইমোশ্বেল হেণ্ট ফনা লৈবা ভমহনগনি।

ইমোশ্বেল হেণ্ট ফনা লৈনবা এঁথোয় কৰি তৌবা য়াবগে? এঁথোয় অফবা healthy lifestyle অমা লৈনবা হোংনগদবনি। মপুং ফানা মতম চানা চাং নাইনা তম্মা, অফবা চিগ্ৰাক চাবগী হৈনবী থল্গা, অত্ৰেকপা মনা-মশিং, উইহ-ৱাইহে চাবা, ফাষ্ট ফুদ নংত্ৰগা বেকৱৰী অচপোং চাদবা, য়ুদদা ত্ৰেশ ওঁইনা থোংৱা চিগ্ৰাক চাবনা হেমা ফৈ। ময়াই কবা পোংশক শীজিৱৌইৱবনি। অফবা, চাওখৎপা অমদি য়াইফনবা থবক থৌৱম কয়াদা শৰুক য়াবা গুদগদবনি। চাং নাইনা ফিজিকেল এন্সৱাইজ তৌবা, মেদিটেশন, যোগ নংত্ৰগা মহৌশা খুংশেমগা লোয়নদুনা মতম লেনবসু কাৱগনি। ইমোশ্বেল দিষ্টৰ্বেক লৈৱবদি অথঙ-অইহে, মৰুপ-মপাং, ইমুং-মন্মুংগী মত্ৰে লৌবা কাউৱাইছদ। **Breathing exercise, Relaxation exercise, Guided imagery** নচিংবা মখল কয়গী এন্সৱাইজ তৌবসু কাৱগনি।

নুংঙাই-য়াইফবা পুন্সি মহিং অমগীদমক এঁথোয়না কাউৱৌইদবা প্ৰেষ্টিস অমখতি mindfulness হায়বসিনি। মাইন্দফুলনেস হায়বদি মীকুপ অদুদা ওঁইৱিবা ফীঅত অদুদা পুত্ৰিক চভ্চবা, এট্ৰেলন পীনবা হোংনবা যৌওং অমনি। সিচুএশন অদুগী অচম-চুদা নৈনবা তৌৱেইছদ। মৰু ওঁইনা Sensory experiences, ঈগী thoughts অমসুং ফিলিং অদুদা ফোকস তৌগকনি। খুন্ম ওঁইনা Breathing, Guided imagery নংত্ৰগা Everyday experience অদুদা ফোকস তৌবা য়াই। অসুন্ম তৌদনা ইমোশ্যন ৱেণ্ডালেট তৌবদা চাউনা মতেং পাংই অমসুং ইমোশ্বেল দিষ্টৰ্বেক কয়া মায় পাল্লা থেংনবা ভমহল্লি। ইমোশ্বেল হেণ্ট ফনা লৈনবা হোংনবদা স্পিৱিচুএল হেণ্টস